

PAÍS

Reaccions al voltant d'una decisió

Autodeterminació, però no per ara

El Parlament català ha desencadenat, amb la seva decisió de no renunciar a l'autodeterminació, una sèrie d'opinions no sempre contingudes per l'anàlisi sinó més aviat al contrari.

La proposició no de llei aprovada per una comissió del Parlament de Catalunya la setmana passada, en què s'afirmava que Catalunya no renuncia al dret a l'autodeterminació, ha aixecat força polseguera en medis periodístics i polítics de l'estat. Tot i haver estat aprovada en comissió, la jerarquia d'aquesta fa que la proposició tingui rang d'acord del ple del Parlament.

A més del dret a l'autodeterminació, que es lliga als principis dels organismes internacionals, la proposició parla de Catalunya com a «part d'una realitat nacional diferenciada» i introdueix la idea que la cota d'autogovern serà adaptable a les circumstàncies històriques.

La proposta original d'ERC va ser esmenada però el text aprovat finalment per CiU, IC, CDS i la mateixa ERC no va desvirtuar el text proposat pels republicans. El més significatiu és que, per primer cop, la coalició Convergència i Unió va haver de posicionar-se sobre un tema al voltant del qual solia mantenir l'ambigüitat constant. Un articulista de *Diario 16* va qualificar de lògica la postura convergent dient que CiU es limitava a «defensar públicament el que sempre van pensar». Per a *El País*, en canvi, l'actuació del grup parlamentari convergent és «desconcertant», tot recordant declaracions de Pujol sobre la «unitat espanyola», afirmava que «la gran oportunitat de Pujol és desautoritzar el seu grup parlamentari».

Pujol havia dit en el Parlament amb motiu de la commemoració de 10 anys d'estatut que aquest «només era una eina que calia revisar» i que «no s'havia arribat al camí final de la reivindicació catalana» però en cap moment s'havia referit a l'autodeterminació.

Parlament de Catalunya.

L'adhesió del Partit Nacionalista Basc a la decisió del Parlament català va ser molt ben rebuda en medis convergents i va provocar una reacció de l'executiu central en la qual es posava en relleu la «perillositat» del terme autodeterminació. El ministre Almunia va dir que «la immensa majoria de catalans i bascos no volen que es desviïn les coses fora del marc constitucional». En aquest sentit va haver-hi una desmesura interpretativa per part del govern central ja que en el text de la proposició no de llei s'especificava reiteradament l'acatament del marc constitucional fins i tot l'esment a l'autodeterminació era fet en negatiu (Catalunya no renuncia...)

INTERPRETACIONS VÀRIES

La majoria de reaccions entorn de l'aprovació de la no-renúncia a l'autodeterminació per part del Parlament, van tenir en comú la desqualificació poc raonada. Jordi Solé Tura (PSC) va dir que «utilitzar la paraula autodeterminació és una forma perillosa de jugar amb la política». José María Aznar (PP) va assenyalar que CiU es veurà obligada a donar explicacions i que l'autodeterminació no cap en el bloc constitucional». L'argument més repetit va ser aquell segons el qual Catalunya ja s'havia autodeterminat el 1977 i havia seguit fent-ho en cada nova convocatòria electoral. Aquest ha estat el principal argument socialista i del diari *El País*. Un argument diferent formulat amb gens de subtilesa i amb referències menys democràtiques ha estat l'emprat per *ABC* quan ha dit que «la unitat d'Espanya es fonamenta en el sufragi universal dels segles», tot afegint que «no era necessari que la constitució proclamés la unitat d'Espanya».

Alfonso Guerra i Joaquim Xicoy.

perquè era la pròpia Espanya unida la que es dictava a si mateixa la constitució».

Així, una proposta no de llei que no impulsava cap acció sinó que es limitava a recordar la legitimitat d'un dret reconegut internacionalment, ha provocat una reacció que hauria estat lògica en el cas que s'hagués exigit de manera efectiva la realització del dret a l'autodeterminació. Aquesta manca de proporció només s'explicaria per un temor a les conseqüències de la decisió catalana en la nacionalitat veritablement conflictiva de l'estat: el País Basc.

Immediatament després de la resolució del Parlament Català, el Partit Nacionalista Basc va anunciar que proposaria la discussió de l'autodeterminació en el Parlament d'Euskadi. Aquest anunci ha quedat congelat —en el moment d'escriure aquestes ratlles— per unes declaracions del president del PNB, Xabier Arzallus, en què afirmava que el seu partit encara no presentaria de moment cap moció en el Parlament per a discutir el tema. Si en el parlament català l'aprovació de la ja famosa proposició pot haver causat un allunyament de CiU respecte al PSC i al PP, una possible discussió en el Parlament basc tindria com a efectes directes la desestabilització del govern de coalició al País Basc entre PNB i socialistes i possiblement un replantejament dels pactes entre aquestes dues forces polítiques a l'àmbit estatal.

En aquest sentit es força qualificador que el mateix vice-president del govern espanyol, Alfonso Guerra, hagi declarat que «tots els plantejaments a favor de l'autodeterminació són deslleials a la Constitució» i que «el govern socialista combatrà aquests tipus d'actituds». Després de les bel·licoses reaccions socialistes, les intervencions dels líders convergents han estat més pacífiques o, mirant des d'un altre punt de vista, autèntics actes de retractació. Així, Miquel Roca, va dir «tots els nostres objectius es donen dins del marc constitucional» i que «l'autodeterminació ja es va exercir en el vot de l'Estatut».

El president del Parlament de Catalunya, Joaquim Xicoy, també es va pronunciar sobre el tema en el mateix to moderador, tot afirmant que «la independència només és una de les maneres d'autodeterminar-se però no l'única» i essent més explícit i directe que Roca va sentenciar que «la independència de Catalunya és en aquests moments una cosa absolutament utòpica».

Amb tot aquest marc de rectificacions, com a telò de fons, la Crida a la Solidaritat ha iniciat una campanya per a crear una plataforma popular per l'autodeterminació que té com a objectiu la mobilització social per a la consecució progressiva de la sobirania i que pensa culminar l'onze de febrer en una gran manifestació a Barcelona.

LITUÀNIA I NAMÍBIA

No totes les reaccions a la decisió del Parlament català van ser negatives. A banda de les forces polítiques basques nacionalistes, el Partit Andalúsista, que lidera Alejandro Rojas Marcos, es va adherir a la reivindicació del Parlament. Sense estar-hi d'acord però en un to conciliador i assenyat el portaveu de Izquierda Unida, Franco González, va recordar «que ningú s'ha d'alarmar ja que la declaració del Parlament català acata explícitament el marc constitucional».

En l'altre vessant les declaracions més alarmistes de la premsa espanyola parlaven de lituanització de la vida catalana. *ABC* anava més lluny dient que «només des de la paranoia o des de la voluntat deliberada d'humiliar a bascos i catalans podia sostenir-se una analogia entre Namíbia i Catalunya o el País Basc». Felipe González havia dit feia només uns dies que Alemanya i el País Basc no eren comparables, afirmació a la que Xabier Arzallus havia respost dient que «si Alemanya, un poble europeu, té dret a l'autodeterminació, per negant-nos-el als bascos hauran de demostrar que no som europeus i que no som un poble». I és que amb el curs recent de la història europea l'argument de l'autodeterminació com a arcaisme tercermundista cau pel seu propi pes.

Albert Punsola